

РЕШЕНИЕ

№ 185

гр. Велико Търново, 16.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ПЪРВИ ГРАЖДАНСКИ И ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на петнадесети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: ЯНКО ЯНЕВ

Членове: Д.А ДЕЛИСЪБЕВА
ГАЛИНА КОСЕВА

при участието на секретаря МИЛЕНА СТ. ГУШЕВА
като разгледа докладваното от ГАЛИНА КОСЕВА Въззивно търговско дело
№ 20224001000243 по описа за 2022 година

С решение № Р-14/13.06.22г. по т.д.№6/2020г. ОС- Велико Търново е отхвърлил, като неоснователен, предявеният от „БАНКА ДСК" ЕАД, ЕИК 121830616, седалище и адрес на уравнение град София, ул. „Московска" № 19, против П. К. Т., ЕГН ***** с адрес гр. Велико Търново, *****, иск с правно основание иск чл. 422 ал. 1 вр. чл. 415 от ГПК във връзка чл. 79 от ЗЗД и чл. 430, ал. 1 и чл. 432, ал. 1, т. 4 от ТЗ за признаване за установено, че П. К. Т. дължи на „Банка ДСК" АД, сумата 18621,20 евро- главница по Договор за жилищен и ипотечен кредит от 26.09.2008 година; сумата 35,13 евро- договорна лихва за периода от 05.08.2018год. до 14.08.2019 год.; сумата 41,38 евро- лихвена надбавка за забава за периода от 14.08.2018 год. до 21.08.2019 год., сумата 60 евро- разходи при изискуемост на кредита, както и законната лихва върху главното вземане от датата на подаването на заявлението- 22.08.2019 година до окончателното плащане, за което е издадена заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417, т.2 от ГПК от 23.08.2019 год. по ч.гр.д № 2590/2019 година по описа на Районен съд- Велико Търново.

Присъдени са и разноски, като с решение от 20.07.2022г. по реда на чл. 247 ГПК е поправена допусната от съда очевидна фактическа грешка във връзка с разноските.

В законният срок решението е обжалвано от „Банка ДСК" АД /преди 30.04.2020г. „Банка ДСК“ ЕАД/, като неправилно, необосновано и

постановено в разрез с константната съдебна практика. Изложени са следните основни възражения:

Неправилно и необосновано първоинстанционният съд приел, че цялото вземането на „Банка ДСК“ АД по Договор за жилищен и ипотечен кредит от 29.06.2008г. не е станало предсрочно изискуемо преди сезиране на заповедния съд, тъй като клаузата, въз основа на която същата е обявила кредита за предсрочно изискуем /т.21.3, раздел VII „Отговорност и санкции“/ е неравноправна и като такава е нищожна и не поражда правен ефект. Съгласно т. 21.3. от Общите условия „в случай, че кредитополучателят ползва повече от един кредит, отпуснат от кредитора, кредиторът има право при предсрочна изискуемост на един кредит поради сериозно влошаване на финансовото състояние на кредитополучателя да превърне в предсрочно изискуеми и другите кредити, ползвани от кредитополучателя, независимо от тяхната редовност.“ Посочената точка от Общите условия била съобразена изцяло с нормативно установените изисквания относно съдържанието на договора за банков кредит и не представлявала неравноправна клауза по смисъла на чл. 143 ЗЗП. След като П. К. Т. бил длъжник и по Договор за жилищен и ипотечен кредит от 09.07.2008г., по който договор било налице нередовното обслужване на задълженията /плащанията по него са преустановени към месец юли 2011г., банката се снабдила със заповед за незабавно изпълнение, изпълнителен лист и образувала изпълнително дело/, то на 14.08.2019г. процесният кредит също бил обявен за предсрочно изискуем, за което бил уведомен кредитополучателя. Съгласно чл. 432, ал. 1 ТЗ банката имала право да иска предсрочно връщане на сумата по кредита, когато заемателят не връща други заеми към банката поради сериозно влошаване на финансовото си състояние. Обсъжданата клауза от ОУ не била неравноправна, тъй като отговаряла на изискването за добросъвестност и не водела до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя-посочената възможност за банката като кредитор била изрично предвидена в закона и без промяна в смисъла и значението ѝ е пренесена в т. 21.3. от Общите условия, следователно изводът на съда, че е неравноправна, бил неправилен.

Претендирано е обжалваното решение да бъде отменено и да се уважи предявеният установителен иск.

За да постанови съдебният си акт ОС- Велико Търново е изложил следните съображения:

Предявеният по чл. 422 ал. 1 вр. чл. 415 от ГПК във връзка чл. 79 от ЗЗД и чл. 430, ал. 1 и чл. 432, ал. 1, т. 4 от ТЗ положителен установителен иск е неоснователен, тъй като процесният договор за кредит е потребителски на основание §. 13, т. 1 от ЗЗП, и съгласно чл. 143, 146, ал. 1 и 2 ЗЗП процесната т.21.3 от ОУ за жилищните и ипотечни кредити, се явява неравноправна клауза и поради това нищожна. Позоваването на нея не може да породи целения ефект, следователно на това основание не е настъпила предсрочна

изискуемост на кредита. Не е налице и хипотезата на чл. 432, ал.1, т. 4 от ТЗ като основание за обявяване на предсрочна изискуемост- ищецът не доказал, че ответникът като кредитополучател не връща други заеми към банката поради влошеното си финансово състояние. Не е налице и хипотезата на чл. 71 от ЗЗД, когато изпълнението на срочно задължение може да бъде искано от кредитора и преди срока- за това е необходимо длъжникът да е станал неплатежоспособен, или със своите действия да е намалил дадените обезпечения, или не му е дал обещаните обезпечения, а нито едно от тези основания не е налице в настоящия случай. Процесният кредит е надлежно обезпечен, а освен това е обслужван от длъжника редовно, с малки закъснения, които не са дали основание кредиторът на го обяви на това основание за предсрочно изискуем. Изпълнението на задълженията по процесния договор за жилищен и ипотечен кредит продължава и към момента на приключване на устните състезания.

Апелативен съд – Велико Търново, след като разгледа жалбата, прецени събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, провери правилността на обжалваното решение съобразно правомощията си по чл. 269 ГПК, намира за установено следното:

В исковата молба се твърди, че между банката и П. К. Т. са сключени два договора за кредит- от 09.07.2008г.- договор за жилищен и ипотечен кредит и от 26.09.2008г. /представен по делото/- също за жилищен и ипотечен кредит. Твърди се, че заемополучателят преустановил плащанията по първия договор от 09.07.2008г. към м. юли 2011г., поради което същият е обявен за предсрочно изискуем, банката се е снабдила със заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист и образувала изпълнително дело.

Въпреки, че по делото не са представени доказателства за договора от 09.07.2008г., в отговорите на исковата молба ответникът не оспорва съществуването му, не твърди, че никога не е сключвал такъв, както и изложеното, че задължението по него е предмет на образувано изпълнително дело. Ответникът не изразява становище относно соченият първи договор за кредит, а прави общи възражения във връзка с вторият договор за кредит, предмет на настоящото производство- за неравноправни клаузи, за изтекла погасителна давност, за прекомерност на лихви /въпреки, че няма данни и твърдения до обявяване на предсрочната изискуемост лихвата да е променена/.

Позовавайки се на т.21.3, раздел VII „Отговорност и санкции“ от Общите условия банката е обявила и вторият /процесният/ жилищен и ипотечен кредит от 26.09.2008г за предсрочно изискуем, уведомила е за това заемополучателя- с уведомление получено лично от него на 08.08.2019г. В т.21.3 от ОУ е посочено: „В случай, че кредитополучателят ползва повече от един кредит, отпуснати от кредитора, кредиторът има право при предсрочна изискуемост на един кредит поради сериозно влошаване на финансовото състояние на кредитополучателя да превърне в предсрочно изискуем и

другите кредити, ползвани от кредитополучателя, независимо от тяхната редовност.“

Въззивният съд не споделя извода на първата инстанция, че т.21.3 от ОУ се явява неравноправна клауза и поради това нищожна. С тази разпоредба по същество е предоставена възможност на банката да обяви предсрочна изискуемост на кредита, ако кредитополучателя не връща други заеми към същата, поради сериозно влошаване на финансовото му състояние, каквато възможност действащото законодателство /чл.60, ал.2 от ЗКИ и чл.432 от ТЗ/ изрично предвижда и не попада в нито една от хипотезите на чл.143 от ЗЗП. Наличието на някое от посочените в чл.432 ал.1 ТЗ обстоятелства сочи, че съществува опасност кредитополучателят да изпадне в състояние на невъзможност да изпълнява задължението си по договора и банката да не може да получава изпълнение.

По отношение на договорите за банков кредит възможността на банката да обяви кредита за предсрочно изискуем е предвидена в разпоредбата на чл.432 ал.1 ТЗ и чл. 60 ал.2 ЗКИ- същите са специални по отношение на разпоредбата на чл. 71 ЗЗД, която по тази причина не намира приложение, а такива имат само предвидените в специалните разпоредби основания. В тази връзка обсъждането на посочената разпоредба чл.71 ЗЗД от първоинстанционният съд е ирелевантно за настоящият казус.

В случая видно от данните по делото „Банка ДСК“ АД се е позовала на разпоредбата на чл.432 ал.1 т.4 ТЗ вр. т.21.3 от ОУ, за да обяви кредита от 26.09.2008г. за предсрочно изискуем- поради сериозно влошаване на финансовото състояние на кредитополучателя не връща други заеми към същата. Няма позоваване на останалите хипотези визирани в чл. 432 ал.1 ТЗ или чл. 60 ал.2 ЗКИ, поради което не следва да бъдат обсъждани.

Предсрочната изискуемост представлява извънсъдебно упражнимо преобразуващо право на банката с едностранно изявление да измени създаденото с кредитния договор облигационно отношение, чийто резултат е отпадането в полза на длъжника привилегия на срока поради неизпълнение на задължения по него, като единственото изключение е предвидено в т.4 на чл. 432 ал.1 ТЗ, според която основание за предсрочна изискуемост е неизпълнението на задълженията по друго правоотношение, но между същите страни, а именно, когато заемателят не връща други заеми към банката, но при кумулативно наличие на друга предпоставка- неизпълнението на това задължение да се дължи на сериозно влошаване на финансовото му състояние.

Не може да се приеме, че трайното преустановяване на плащанията по друг договор за банков кредит към банката кредитор води автоматично до извод за сериозно влошено финансово състояние на кредитополучателя. Съгласно общото правилото на чл. 154 ал.1 ГПК и като единствен ползващ се от този факт, „Банка ДСК“ АД следва да установи горепосочените кумулативни предпоставки за настъпване на предсрочна изискуемост на

вземанията си по сключен с ответника договор за кредит. А в случая от доказателствата по делото не се установява твърдението, съставляващо основание по т. 21.3 ОУ и чл.432 ал.1 т.4 ТЗ - няма данни и доказателства, че е било налице сериозно влошаване на финансовото състояние, като трайно състояние на невъзможност за плащане на изискуеми парични задължения от страна на кредитополучателя, което неизпълнение да е предпоставка да се обяви предсрочна изискуемост на договора от 26.09.2008г. По делото банката дори не е посочила какъв е размерът на паричното задължение по първият договор за кредит от 09.07.2008г., който твърди, че не е обслужван, обявен е за предсрочно изискуем и е предмет на изпълнително производство- дали този размер е значителен, дали надхвърля или е по- малък размер от задължението по вторият договор за кредит, който се изпълнява, приключило ли е изпълнителното дело образувано през 2014г., има ли реструктуриране по същия и т.н., за да се направят каквито и да било изводи за финансовото състояние на кредитополучателя. В случая не е налице спиране на погасяването на задълженията по кредита от 26.09.2008г., за да се приеме, че е налице индичия за влошено финансово състояние. Напротив, кредитополучателят продължава да внася ежемесечно вноските си по конкретният договор, включително и към датата на съдебното заседание пред настоящата въззивна инстанция, за което е представил надлежни документи /вносни бележки/. Налице е единствено доказателство, че П. Т. е обезпечил задължението си по договора от 26.09.2008г. с договорна ипотека- нот. акт №1906, том X, рег.№15503, дело 910 от 2008г. на нотариус Г. Стателова, №347 , с район на действие ВТРС, подновена 2018г., т.е.- че е собственик на недвижим имот.

На основание гореизложеното решението на първата инстанция следва да се потвърди като краен резултат - че не е обявена предсрочна изискуемост на кредита по договор от 26.09.2008г. на посоченото основание, поради което за длъжника не е отпаднала привилегията на срока. Т.е. претенцията на банката е неоснователна за дължимост на целия размер сума по кредита на предявеното основание, което не означава, че кредитополучателя не дължи въобще връщане на същия, съобразно уговореното в договора. Но тъй като в случая от представените вносни бележки е видно, че П. Т. плаща и продължава да плаща вноските по кредита си, вкл. и към датата на съдебното заседание и пред настоящата съдебна инстанция- м.11 2022г., то не са налице падежирали и неплатени вноски към момента, които да бъде осъден да заплати, нито основания да бъде обсъждано влошаване на финансовото му състояние и обявяване на предсрочна изискуемост на това основание с подаването на исковата молба. Въз основа на изложеното неоснователна се явява и претенцията за останалите суми посочени в исковата молба- разходи при изискуемост на кредит 60 евро, договорна лихва 35,13 евро и лихвена надбавка за забава 41,38 евро, като видно от заключението на вещото лице тези суми, вкл. претендираните лихви, са изчислени именно поради и във връзка с обявената предсрочна изискуемост, каквато съдът приема, че не е

настъпила. Лихвите дори са с променен процент /10%/ след 08.08.2019г.- датата на получаване от длъжника на уведомлението за предсрочна изискуемост /л.77 от делото/, за разлика от периода преди това.

Разноски: Решението по делото на ОС- Велико Търново в частта за разноските / вкл. по чл. 247 ГПК/ не е обжалвано, поради което не е предмет на настоящото производство.

За настоящата съдебна инстанция на жалбоподателя не се дължат разноски с оглед изхода на делото. Ответникът по жалбата не е представил доказателства пред ВТАС за заплащане на адвокатски хонорар на процесуален представител и за направени разноски, не са представени данни да е налице хипотезата на чл. 38 ал.1 т.3 пр. последно ЗА- да е оказана безплатна адвокатска помощ на друг юрист, за да бъде определен адвокатски хонорар съобразно този текст от закона.

Водим от гореизложеното съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № Р-14/13.06.22г. по т.д.№6/2020г. на ОС- Велико Търново.

Решението може да бъде обжалвано пред ВКС на РБ, в едномесечен срок от връчването му на страните, при условията на чл.280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____